

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno K 50.—
 pololetno „ 25.—
 Posamezna številka 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase K 1.—
 uradne razglase „ 150
 reklame „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Peter Veliki, osvoboditelj in ujedinitelj.

Na predlog svojega predsednika je zakonodajna skupščina soglasno sklenila, da se imenuje pokojni kralj v zgodovini »Kralj Peter Veliki, osvoboditelj in ujedinitelj«.

Iz vsega srca pozdravljamo ta pravični sklep skupščine, ki je izraz mišljenja vsega troimenskega naroda. Saj sta naša svoboda in naše ujedinjenje plod vzgledno ustavnega vladanja kralja Petra, katero je šele usposobilo Srbijo, da je postala nositeljica in izvršiteljica naše jugoslovanske misli. In da je ostala Srbija tej svoji zgodovinski nalogi zvesta tudi po Albaniji, je bistvena zasluga kralja Petra, ki je navdahnil s svojim brezprimernim rodoljubjem srbski narod in vse Jugoslovane, da so vzdržali vse muke, dokler ni bil uresničen naš ideal.

Samo akt pravičnosti in hvaležnosti je tudi, če je prisodila skupščina kralju Petru slaven prilastek »Veliki«, ki si ga je v polni meri zaslužil ne le s svojimi deli in s svojim življenjem, temveč tudi z mislimi, ki jih je izrekel ob raznih prilikah in ki ga že same uvrščajo med velike ljudi.

Poznano je svobodoljubje kralja Petra. Kot princ je v moški dobi prevel veliko delo Milla »O svobodi« in napisal knjigi pesniško lep predgovor, posvečen svobodi. Pod imenom Petar Mrkonjić se je boril dolga leta kot preprost vstaš za svobodo Jugoslovancev. Vse njegovo življenje pa je bilo tako, da so mu socialisti dejali »ređi princ«. Nič čudnega tedaj, da so tudi nastopne lepe besede o svobodi njegove:

»Posebnost svobode je, da prilaga polahkoma, skoraj počasi. Ali ravno to ustvarja silo svobodnega naroda. Na triumf svobode je treba čakati dolgo, ali zato je gotov. Izhajam iz naroda, ki si je izbral preje smrti kakor suženjstvo. Krone se more izgubiti, toda čista kri nikoli ne izumrje. Mi smo kmetje, toda svobodni kmetje. Moj ded je bil kmet in na to sem bolj ponosen kot na svoj prestol«.

In s kako kraljevskimi besedami je označil kralj Peter svoje vladarske dolžnosti, ko je dejal:

»Ko sem prišel v svojo Srbijo, sem jo našel kot malo tvorbo, ki je bila stisnjena od dveh strani med nebotične stolpe avtokracije (samodržstva) — Avstrije in Turčije. Danes se mi zdi največje važnosti, da smo si mogli ohraniti svoje ideale o demokraciji kljub silnemu vplivu, ki je tekom dolgih let prihajal iz te sosesčine. Kot kralj sem imel samo eno dolžnost: da dam v vladi, kateri načelujem, izraza željam in idealom svojega naroda, ki me je izbral. Ti ideali so: Živeti v miru na lastnih tleh in na svoj način.

Moj narod je ljubil svoje drage planine in gozde in nikogar ni ogrožal. Njegova želja je bila, da dobi

lastna zemljišča. Moj narod je moder poljedelec in ljubitelj prirode. In v prvi vrsti naglašam: naša prva želja je bila živeti v miru.

Naša druga želja pa je bila, da pobiljšamo usodo svojih krvnih bratov, ki so tako dolgo robovali neverni Turčiji in brutalni Avstriji. Pred očmi morate imeti, da je tedaj, ko smo s samo tremi milijoni Srbov pričeli boj, živelo devet milijonov naših rojakov v suženjstvu. In mi nismo nikdar opustili nade, da bomo osvobodili te brate, čeprav je trajalo njih robstvo pet stoletij«.

In na drugem mestu je dejal: »Kot kralj o svojih vladarskih dolžnostih to-le:

»Živeč vse življenje v republiki (Švici), se sedaj ponamam s tem, da sem samo kronani predsednik republike, in to, da predsedujem svojemu narodu, mi je ljubše od krone same. Nisem kralj v starem, v slabem zmislu besede. Ponosen sem, da sem kralj v tem zmislu, v katerem je kralj Juri kralj Anglije — da je kralj narodu, ki je svoboden. Jaz sem edini kralj v Evropi, ki je bil za kralja izvoljen«.

Kako je ljubil pokojni kralj svojo domovino in kako mu je bilo pri srcu ujedinjenje naše domovine, naj pričajo sledeče njegove besede, ki opisujejo prehod preko Albanije. Veliki kralj je dejal:

»S srbsko vojsko sem se umaknil preko albanskih gor. Obvaruj Bog vsakogar, da bi doživel kaj takega, kar smo mi pretrpeli. Bilo je sredi krute zime. Ni bilo ceste čez albanske planine. Žene in otroci so umirali v desetisočih od gladi, zime in utrujenosti. Bože, kaj so veljali oni dnevi moju izmučeno domovino! Dostikrat obžalujem in se čudim, da nisem tudi jaz med onimi, ki so poginili. Moje srce pa je tedaj počilo. Ljubim svoj narod, gledati pa sem moral, kako se je vlegel v tisočih kraj pota in kako je umiral v snegu in blatu. Pa kaj naj rečem o svojem narodu? Ves čas so se ljudje s spoštovanjem vedli do kralja, ki so si ga izbrali. Kadar so videli, da me stresa mraz, so me gregli s slabo toploto svojega ognja in če so imeli dva grižljaja kruha, so dali enega meni.

In ta kruh, ki sem ga delil z njimi, je bil v mojih očeh kot obhajilni kruh, ki se ga vzame v cerkvi.

In sedaj je moja edina želja, da vidim ves svoj narod, vse Srbe, Hrvate in Slovence osvobodene od njih tlačiteljev in ujedinjene v eni državi«.

Izpolnjena je želja velikega, dobrega in svobodoumnega kralja, ki je bil pravi oče svojega naroda in njegov ljubeči voditelj.

Večna slava kralju Petru! Naj bo čaščen na vse veke spomin kralja Petra Velikega, osvoboditelja in ujedinitelja!

Pri kraljevi smrti.

Prvo, kar vsak tujec v Beogradu opazi, je čut za domačnost, čut za družinsko življenje. Iz tega sledi nagnjenje do udobnega, lepega stanovanja, kajti v njem prebije največji del svojega življenja. Zato pa se tudi v najsiromašnejših stanovanjih v Beogradu najdejo povsod na oknih čedne zavese, po tleh največkrat originalne preproge iz čiste domače volne z originalno srbsko ornamentiko, istotake tapete po stenah in na najbolj polomljenih tleh najudobnejši stolci in naslanjači. Če nima kdo ničesar drugega, pohištvo hoče imeti v redu in čedno.

Če že preprosto ljudstvo tako silno teži za olepčenjem svojega stanovanja, ali je potem čudno, da si oni, katere je Bog oblagodiral s pečičnostjo, naravnost razkošno opremljajo svoja stanovanja. Mogel bi mirno trditi, da se beograjske družine cenijo premoženjsko po opremljavi svojih stanovanj in tudi bahavost ima v to smer kar najbolj široko odprta vrata.

Med prvimi posebi, ki sem jih opravil v Beogradu, je bil oni pri enem znanih politikov. Vedel sem, da je to premožen mož, vedel sem, da je bil dosti po svetu, poznana mi je bila njegova izobrazba in tudi njegova zunanjost priča o njegovem dobrem okusu. Pričakoval sem, da bo tudi stanovanje odgovarjalo vsem tem okoliščinam. Vendar sem bil pri prvem snidenju daleč, daleč presenečen. Suknjo in klobuk sem moral odložiti v predvežju. Obesil sem oboje na bakren obešalnik ob od stopa do tal sezajočem zrcalu, v katerem sem imel priliko se še poslednjič uveriti, če sem »dobar« za naprej. Potem šele sem stopil v takozvano čakalnico, v kateri na tleh je bila svetlo modra preproga čez vso veliko sobo, v isti barvi šest foteljev in zofa, miza bela s pozlačenimi nogami, med dvema oknoma zrcalo zopet od stopa do tal. V levo in desno pri odprtih vratih sem videl šele pravi dve sprejemnici, eno v temnordeči volni, drugo v golobjesivem usnju, kompletnih do poslednjih detajlov, s težkimi lestenci najmodernejših fasone. Skozi ono v golobjesivem usnju sem šele vstopil v gospodarjev kabinet, v katerem je stala velika pisalna miza iz mahagonija z brušenim, palec debelim steklom na vrhu, velika omara za knjige iz mahagonija ter troje foteljev in zofa iz črnega usnja.

Toliko razkošja pred pravim stanovanjem!

Zato pa sem široko odpiral oči, ko sem dne 16. avgusta ob tridesetih na štiri stopil, pozvan telefonično po Pašicu, v rezidenco našega sivolasega mučenika-kralja k njegovi smrtni postelji.

Preprosta vila — v slogu malo snažnejše meščanske hišice — na divnem topčiderskem brdu, s salonom in pritlikinami v pritličju in s kraljevo spalnico v prvem nadstropju. Navadne bele stene, preproste lesene stopnice v prvo nadstropje. Poleg kraljeve spalnice na desno v majhni sobi — najbrže stanovanju kake strežajke — je sedel ministrski predsednik Pašić v družbi vojnega ministra Zečevića in ministra za agrarno reformo Krste Miletića. Mala pogrnjena miza, postelja, zrcalo in četvero stolov, to je bilo vse. Ne preprog, ne nakitov...

Pozdravil sem gospode, takoj nato pa vstopil v sosednjo sobo, kjer je umiral — naš prvi kralj.

Nekoliko večja soba s tremi okni. Na levo od vrat omara za obleko iz trdega lesa — menda oreha — v slogu, v kakršnem jih imajo vsi boljši ljudje pri nas po deželi, meter od nje kraljeva postelja, zgornje ob steni, vznožje po sobi, preprosta, navadna, nizka postelja iz rumenobarvanega lesa, meter dalje odmaknjena nočna omarica, pri oknih ničesar, ob četrti steni pa dva stola, miza z instrumenti in zdravili ter še ena omara. Soba brez lestence. S stropa visi samo električna luč h kateri je privezal strežnik od ene strani zelen papir, da ni bleščalo visokemu bolniku.

Kralj je ležal, visoko podložen, pokrit z rumeno pogrinjačo, z belo tanko havbico na glavi, že v agoniji. Močne grudi so se visoko dvigale in težko je hropel. Oči so bile napol odprte, lice polno, sicer pa neizpremenjeno in čudovito mirno.

Kakšna preprostost! Koliko pristrčnosti v tej ljubki vsakdanjosti!

Spomnil sem se one lepe slike, ko koraka ta stari kralj čez most preko Albanije, zguban, zasnežen, na čelu svoje umikajoče se vojske v onih strašnih dneh, a z ono veliko vero v srečnejšo bodočnost, ki je spasila končno ne samo Srbijo, marveč osvobodila še Hrvate in Slovence ter ustvarila mogočnost, da še one osvobodil, ki danes pod tujim jarmom vzdihujejo.

In zdaj umira... naš prvi kralj.

Postalo mi je tesno v grlu, iskal sem z očmi razvedrila skozi odprto okno nad divjim objemom naše Save s široko Donavo, nad prelepim Sremom in Banatom, toda oko se mi je zameglilo in nisem videl ničesar več...

Ko sem se vrnil v stransko sobo, je ministrski predsednik Pašić takoj opazil, pod kakšnim vtiskom stojim in ne da bi me kaj vprašal, je nadaljeval moje misli:

»Vidite, in ta preprostost ni samo od sedaj; to je bilo vedno tako; prostejšega, skromnejšega in bolj naravnega človeka nisem poznal v življenju kakor je bil kralj Peter«.

Med tem so došli še kolegi: minister Gjuričić, minister Pribečević, minister Slavko Miletić, minister Kumandurić.

Nekaj minut čez pet nas je poklical eden telesnih zdravnikov zopet k bolniški postelji, češ da se bliža smrt.

Ob zgledu je stal vojak-gardist s težko voščenim svečo v rokah in pri njenem svitu sem zapazil nad kraljevim zgledjem malo tkano podobo Bogorodice, ne dosti večjo kakor so pri nas škapulirji. Morda kraljev talisman?

Ob oknu je stal maršal dvora, ob omari trije zdravniki, ministri pa smo se razvrstili v polkrogu ob bolniški postelji.

Težko dihanje je bilo pojenjalo, zdelo se je, kakor da včasih prestaja. Presledki vedno večji. Ob 5. uri 25 minutah smo že mislili, da je kralj umrl, kar je čez nekaj trenutkov še dihlil.

Ob 5. uri 30 minutah pa se je truplo nagloma stresnilo, iz polodprtih ust se je izvil kralju bolesten, polslišen vzklík, glavo je nagnil malo na

desno in v dolgem, poslednjem zdihljaju je odplavala velika duša našega preprostega ali tembolj ljubljenega kralja po zaslužen plačilo. Globoko ginjen se je oglasil stari Pašić:

»Gospodje! Kralj je umrl, toda domovina nikdar ne preneha. Živio kralj!«

Stisnjenih grl smo ponovili: Živio kralj!

Pašić pa se je naslonil na zid in zaplakal kakor malo dete.

V Beogradu, dne 7. avgusta 1921.

Ivan Pucelj.

Druga glavna točka gospoda Kremena.

Po enotedenskem presledku je gospod Kremen priobčil v »Domoljubu« drugo točko svojih »Sedem glavnih točk za izpremembo ustave«. Po dolgovoznem uvodniku, ki seže čez ves članek tja do konca predzadnjega odstavka, smo vsli končno vendarle nekaj sence tiste druge glavne točke, vsled katere misli gospod Kremen, da je treba ustavo takoj izpremeniti.

Gospod Kremen pravi: »Vsak državljan, tudi kapitalist, je dolžan delati! (Tega do sedaj v resnici nismo vedeli. Op. ured.) Uvedejo se naj »gospodarski sveti!« (To je zadnji ostanek komunističnega programa, ki ga še niso zatajili klerikalci! Op. ured.) Delavcu in konsumentu naj se dovoli vpogled v upravo podjetij, deležni naj bodo tudi čistega dobička. (Najprej se to uvede v »Jugoslovanski tiskarni« in Pollakovi tvornici! Op. ured.) Uvede naj se splošno obvezno zavarovanje za vse sloje za slučaj starosti, bolezni, onemoglosti in brezposelnosti!«

To je vse, kar navaja gospod Kremen kot zahteve svoje druge točke, ki jo imenuje s pompoznim naslovom »Za socialno in gospodarsko zaščito delovnega ljudstva«.

Gospod Kremen! Če se je odlikoval Vaš prvi članek po kremenitih neumnostih, ki so se kar kresale, se pa odlikuje Vaš drugi članek po še kremenitejši revščini. Kajti veliko, veliko bolj skrbni ustava za gospodarske pravice ljudstva, kakor pa zahtevate Vi v svojem članku. In, gospod Kremen, grda laž je, če pišete, da »v sedanji ustavi ni o Vaših točkah ne duha ne sluha«, kakor Vam bomo to takoj dokazali.

Člen 4. pravi, da se »ne priznavajo ne plemstva, ne stanov, ne kakršnakoli predstva po rojstvu«, vsled česar je dana podlaga, da more uspevati le tisti, ki dela. Člen 23. pa izpopolnjuje to določbo in pravi: »Delovna moč je pod zaščito države: Zakon odreja posebne ukrepe za varnost in zaščito delavcev ter predpisuje delovni čas v vseh podjetjih«. Ze s tem je zloraba moči s strani kapitalistov silno omejena, toda ustava ima še nadaljnja določila, ki še resnejše ščitijo one, ki delajo. Člen 37. pravi, da »iz lastnine izvirajo tudi obveznosti« in da se lastnina »ne sme uporabljati na škodo celotnosti«. »Vsebinsko, obseg in omejitve zasebne lastnine določa (poseben) zakon«. Vsi uspehi, ki so jili dosegle delavci v boju s kapitalisti, so zasluga njih organizacij. Delavske organizacije so najuspešnejše sredstvo za boj proti izkoriščanju kapitala in tudi v tem oziru je ustava na svojem me-

stu. Člen 33. pravi namreč: «Pravica delavcev do organiziranja, da dosežejo boljše delovne pogoje, je zajamčena». — Če omenimo še člen 36, ki pravi, da je «oderstvo vsake vrste prepovedano», tedaj smo dokazali, da sta po ustavi pravica dela in varstvo delavcev dovolj zavarovana.

Res pa je, da «ustava ne uvaja gospodarskih svetov». Toda le-teh ne uvajajo tudi v drugih deželah določila ustave, ampak posebni v parlamentu sprejeti zakoni. Vendar pa ima ustava tudi v tem oziru važna določila, ki jih je treba samo izpolniti. Tudi «gospodarski sveti» bodo uvedeni, ker ne nasprotujejo duhu in določilom ustave. Člen 44. ustave pravi v tem pogledu: «Za izdelavo socialnega in pridobitnega zakonodajstva se ustanavlja pridobitni svet. Natančnejša določila o njegovi sestavi in pristojnosti se odrede z zakonom». — O čem ima ta pridobitni svet ukrepati, določuje člen 26. ustave, ki se glasi: «Država ima v interesu celotnosti in na podstavi zakona pravico in dolžnost, intervenirati v pridobitnih odnosih državljanov v duhu pravice in odpravljanja družabnih nasprotij». In če omenimo še člen 25., ki «priznava svobodo, sklepati pogodbe v pridobitnih odnosih, kolikor te ne nasprotujejo družabnim interesom», smo dovolj dokazali, da potrebuje naša ustava le izpolnitve, ne pa takojšnje revizije, po kateri kriči g. Kremen, ne da bi navedel, kaka naj bo ta «revizija».

Prav posebno jasna pa so določila ustave glede zavarovanja in v tem oziru je laž gospoda Kremena naravnost vzgledno pribita.

Člen 31. se glasi dobesedno: «Zavarovanje delavcev zoper nesrečo, bolezen, za primer brezposelnosti, nesposobnosti za delo, starosti in smrti se uredi s posebnim zakonom».

Člen 30. pravi dalje: «S posebnim zakonodajstvom se uredi kmetijska zavarovanja». In člen 34. določa, da «s posebnim zakonom se uredi zavarovanje oseb pomorskega poklica zoper bolezen, za primer onemoglosti, starosti in smrti». — Gospod Kremen, Vi pa pravite, da o zavarovanju ni v ustavi ne duha ne sluha. Ali Vas ni sram, da se upate tako grdo lagati?

Toda ustava ima še druga določila, ki jih gospod Kremen niti ne zahteva. Za ljudsko zdravje skrbi ustava v naravnost idealni meri, ker glede tega pravi člen 27.: «Država skrbi: 1.) za izboljšanje splošnih higienskih in socialnih pogojev, ki vplivajo na narodno zdravstvo, 2.) za posebno zaščito mater in mlade dece, 3.) za čuvanje zdravja vseh državljanov; 4.) za zatiranje akutnih in kroničnih nalezljivih boleznih kakor tudi za zatiranje zlorabe alkohola in 5.) za brezplačno zdravniško pomoč, brezplačno dajanje zdravil in drugih sredstev za čuvanje narodnega zdravja siromašnim državljanom».

Velikanskega pomena je dalje določba ustave o združništvu. Ne zdravo premoč kapitala more zlomiti edinole združništvo in namesto praznih in votlih besed, kakršne razsiplje gospod Kremen, postavlja ustava največjo protitež kapitalizmu, ki mora zmagati, če tudi ljudstvo stori svoje, če podpre združništvo. Ustava se s svojimi določbami postavlja popolnoma na stran združništva, kar dokazuje člen 29., ki pravi: «Država materialno podpira nacionalno združništvo. Istotako

podpira država materialno tudi druga nacionalna pridobitna združnja, ki ne delajo za dobiček. Takim združjam in takim pridobitnim združenjem, odnosno njih zvezam, se daje v njih področju ob drugače enakih pogojih prednost pred drugimi privatnimi podjetji. Izda se zakon o združgah, ki bo veljal za vso državo».

S tem pa še niso izčrpana socialna in ekonomska določila ustave. Ostajajo še važna določila glede zemlje, agrarne reforme in naseljevanja, o katerih pa izpregovorimo prihodnjic.

Gospod Kremen je uporabil za svojo drugo točko silno mnogo besedi. Namesto da je toliko besedičil in govoril neslanosti, da je krvavel za našo državo, naj bi povedal raje jasno in določno, v katerem oziru je treba ustavo revidirati. Tako pa ni ves članek gospoda Kremena nič drugega kakor nečedna špekulacija na nevednost njegovih bralcev in še manj lepo zabavljanje proti ustavi, kar oboje je protiljudsko kakor tudi protidržavno. Sicer se pa bojimo, da bo gospod Kremen v svojih nadaljnjih člankih to jasneje dokazal.

Odprto pismo „Straži“ in „Slovenskemu gospodarju“.

Po prijateljih opozorjen, sem se prepiral, da me spredaj imenovana, pod vsako častnikarsko moralo padla lista venomer na najostudnejši način blatita in napadata. V zadnjih svojih številkah ponovno tulita čez moj svoječasi govor v ustavotvorni skupščini k II. oddelku ustave. Takrat sem namreč moral, da branim svetost hiše božje in dostojanstvo katoliške duhovščine, da ne naredi iz prižnice in cerkvenega mesta sploh politično tribuno, navesti par konkretnih primerov iz velike množice, ki so mi bili na razpolago. Sedaj mi pa očitajo ti lažnivi klukci okrog omenjenih listov neresnico. Temu v odgovor pa izjavljam, da smatram pod svojo častjo, da bi se prepiral z ljudmi take vrste, vsled česar nisem in tudi ne bom reagiral na njih obrekovanja. Izjavljam pa, da se za vse te v svojem govoru navedene primere prostovoljno odpovedujem poslanski imuniteti in da sem pripravljen vse te primere pred sodiščem dokazati. Kar pa se tiče zadeve g. kaplana Kavčiča, svoje v zbornici izrečene besede posebe še enkrat javno potrjujem in sprejemam zanje vso odgovornost. Temu gospodu Kavčiču, ki ima iz knjige vesele zgodovine Sv. Benedikta pri St. Juriju ob južni železnici, z avtomobilom in drugimi nesrečami iz St. Jurija ob Taboru toliko masla na glavi, samo svetujem, naj zbog svojega prevlekega kavalirstva napram mladim ženam ostane lepo v senci. Povejte mu, g. urednik, da nisem nikdar potreboval njegovega blagohotnega sveta ob boleznih svoje ljubljene ženske, ker ga nisem smatral za primernega «zdravnika». Gospodje, kakor vidim, očitate meni ne le nenarodnost, temveč tudi nemčurstvo, štajercijanstvo in celo — Bog me obvaruj! — brezverstvo. Za to, najbolj debelo pa že moram dati gospodom lažnivcem in tatovom časti okrog «Gospodarja» in «Straže» priliko, da si zaslužijo groše, ter izjavljam: Kakor pozna mene vsa slovenska javnost, da sem bil vedno, od svoje rane mladosti, pred vojno in po vojni, trd in odločen narodnjak, Slovenec in Jugoslovčan, tako sem temu prepričanju primerno uravnal tudi pravec svojega poslanskega delovanja, in to kljub

temu, da sem vsled svoje doslednosti družinsko in gospodarsko mnogo pretrpel. Kar se pa mojega verskega čuvstvanja tiče, sem in ostam dosleden svojim verskim dolžnostim tako kot človek kakor tudi kot oče. Po naziranju duhovniških hinavcev okrog «Slovenskega gospodarja» in «Straže» sem brezverec le zategadelj, ker se upam pošteno misliti s svojo glavo in ker ne trobim v njih nekrščanski rog. Za vse te klevete pa se boste morali gg. uredniki zagovarjati pred sodiščem, kateremu sem tudi že vso zadevo odstopil po svojem pravnem zastopniku. Končno še izjavljam: Kdor mi dokaže stvari, kakršne mi očitajo gotovi krogi v «Gospodarju» in «Straži» zlasti glede nemčurstva, štajercijanstva in brezverstva, sem pripravljen plačati 10.000 K za dobrodelne namene, pred vsem za «Jugoslovensko Matico». Dokler pa mi svojih očitaj ne dokažete, ste pa nesramni tatovi časti, s katerimi se zamore samo na ulici obračunati. To je zadnja moja beseda.

V Beogradu, dne 4. avgusta 1921.

Josip Drofenik s. r.,
narodni poslanec.

Kmetijski svet.

Pri ministrstvu za poljedelstvo in vode v Beogradu se je ustanovil «Kmetijski svet», ki je bil že davno potreben in ki je za razvoj kmetijstva največje važnosti. Dasi je bila v «Uredbi o ustroju ministrstva za kmetijstvo in vode» že ob ustanovitvi države določena ustanovitev «Kmetijskega sveta», vendar dose-danjim gospodom ministrom, kakor Roškarju in Jankoviću, ni padlo niti v glavo, da bi poklicali v življenje «Kmetijski svet». Se pač vidi, da gospodje niso imeli prav nobenega zmisla za povzdigo kmetijstva, temveč da so bili le eksponenti meščanskih strank, v tem primeru radikalne in klerikalne stranke. Obe te stranki pa zastopata kmetijske interese le ob volitvah in na shodih, kjer jim gre za glasove, po volitvah pa jim je kmetijski interes deveta briga.

Šele minister Pucelj kot res pravi zastopnik kmeta je popravil to, kar so zamudili klerikalni poslanci, ter ustanovil — prepotrebn! «Kmetijski svet».

Kako velikega pomena je «Kmetijski svet», se vidi najjasneje iz njegove naloge, kakor jo določuje spredaj omenjena «uredba o ustroju ministrstva za poljedelstvo in vode».

Naloga «Kmetijskega sveta» je podajati bodisi na zahtevo ministra za kmetijstvo in vode, bodisi iz lastnega nagiba mnenja in predloge o vseh zadevah, ki posejajo globlje v splošne interese kmetijstva. «Kmetijski svet» je torej najvišji posvetovalni organ kmetijskega ministrstva.

«Kmetijski svet» se bo sestavljal iz 30 članov; za dobo dveh let bo imenoval izmed teh 12 članov minister za kmetijstvo in vode, 18 članov pa bodo imenovali oziroma izvolile te kmetijske organizacije: po enega člana: «Srpsko poljeprivredno društvo» v Beogradu, «Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo» v Zagrebu, «Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo» v Osijeku, «Kmetijska družba za Slovenijo» v Ljubljani, «Zemaljsko gospodarsko vijeće» v Splitu, «Savez srpskih zemljoradniških združenj» v Beogradu, «Savez srpskih zemljoradniških združenj» v Sarajevu, «Savez hrvatskih seljaških združenj» v Sarajevu, «Središnji savez hrvatskih seljaških za-

druga» v Zagrebu, «Savez srpskih seljaških združenj» v Zagrebu, «Zadruga zveza» v Ljubljani, «Zadruga zveza» v Celju, «Zadruga zveza» v Splitu, «Udruženje državnih ekonomov» v Beogradu, kmetijska fakulteta (visoka šola) v Beogradu, kmetijska fakulteta v Zagrebu; «Glavni zadrugaški savez u kraljevini Srbia, Hrvata i Slovenaca» pa bo izvolil dva člana.

Svoje posle bo vršil «Kmetijski svet» v sejah, ki jih bo skliceval po potrebi kmetijski minister. Za posebne predloge se bodo lahko volili odbori ali poročevalci, ki bodo stvar proučili in o njej poročali «Kmetijskemu svetu».

Za izvrševanje tekočih pisarni-kih poslov bo določil kmetijski minister posebno pisarno in tajnika, ki bo obenem tajnik kmetijskega ministrstva, ter potrebno število pomožnega osebja.

Kakor kaže predstojeci izveček iz «Pravilnika o ustanovitvi Kmetijskega sveta», je odkazano «Kmetijskemu svetu» obširno polje. Pričakuje-mo, da se bo minister pridno posluževal nasvetov «Kmetijskega sveta», kar bo le v prosep kmetijstva. Upamo pa tudi, da v bodoče ne bodo več mogoče take gorostasnosti, kakršna je bila n. pr. uredba o poljedelskem kreditu, katero je izdal bivši minister za poljedelstvo dr. V. Janković, ki je provzročila precej prahu in uspešno podprla separatizem avtonomistov.

Dne 8. septembra vsi na Bled na veliki kmetijski praznik!

Ta dan bomo manifestirali za svoje kmetijske pravice, ta dan bomo nastopili za Staro pravdo!

Zato, moške in žene, na plan, na obrambo kmetijskih pravic! Zato dne 8. septembra vsi na Bled na kmetijski praznik!

Na velikem kmetijskem taboru, na katerem bodo poročali naš tovariš minister Ivan Pucelj in naši poslanci, bomo postavili svoja zahteva, bomo nastopili za ljudske koristi.

Po taboru pa bo velika veselica, ker tudi kmetovalec ima po težkem poletnem delu pravico do odpočitka in do zabave.

Tekma narodnih noš ter konjske jahalne in vozne dirke bodo ta dan naše nadaljnje prireditve.

Istotako pa si bomo ogledali tudi razstavo živine ter mlečnih in sirsarskih izdelkov, ki jo prirede go-rejske podružnice «Kmetijske družbe»!

Kmetije in kmetice! Ker je osmi september naš dan, zato ta dan vsi na Bled, v ta biser slovenske domovine!

Komur je na srcu prosep kmetijstva in kdor je za pravice podeželja, tisti bo dne 8. septembra na Bledu, kjer se zbere armada delovnega podeželnega ljudstva, kjer se zbere pod večnomladim zelenim praporom

borci za Staro pravdo!

Podrobnejši spored vse prireditve bomo priobčili v prihodnji številki.

Pokrajinske vesti.

(Plakati za kmetijski praznik na Bledu) so odposlani vsem predsednikom krajevnih odborov SKS, ki jih naj nalepijo na najvidnejših mestih.

(Somišljeniki in somišljenice!) Pripravljajte se za kmetijski praznik na Bledu.

(Popravljamo.) Konec novice o popisu živine v 33. številki našega lista (pod oddelkom «Gospodarstvo in gospodinjstvo»), se naj glasi: «potem pa se bo šele dovolil carine popolnoma prost izvoz živine». Besedi «carine popolnoma» sta namreč pomotoma izostali. — Uredništvo.

(Za tiskovni sklad SKS.) se je nabralo pri županijski volitvi v Kandiji v Sedlarjevi gostilni 140 kron. — Ziveli darovali!

(Planina.) Za naš tiskovni sklad se je nabralo v gostilni Karla Špana 20 kron. Ziveli!

(Ven z viničarskim zakonom) vzklila po «Naprēju» tudi socialnodemokratična «Enakost». Pravilno, tudi mi se temu pridružujemo. Toda vse drugo, kar pisarita socialnodemokratična lista, kakor da so naši poslanci in osebno tovariš Pucelj krivi, če se ni iz-dan viničarski zakon, pa je grda laž. Klub naših poslancev je viničarski red preštudiral in ga odposlal ministru za socialno politiko. Če ni novi viničarski red že uveljavljen, more biti temu kriv edino le demokrat dr. Kukovec. Naši poslanci so storili svojo dolžnost, kar vedo dobro tudi socialni demokrati, vendar pa vzlic temu lažejo. Zakaj? Viničarji gotovo nikdar ne bodo demokrati, pač pa čuti, da spada jo v SKS. in vsled tega socialni demokrati namenoma lažejo o naši SKS. Politična poštenost je odšla od socialnih demokratov! — Naravnost smešno pa je, kaj očitati tovariš Pucelj, če zahteva vpogled v načrt novega viničarskega reda, ker jo to le dokaz, da pravino pojmuje svojo poslansko dolžnost. Grda laž pa je, da je Pucelj kriv, če bo izdan viničarski red tudi le uro kesneje, ker akt leži pri g. Kukovcu. Socialni demokrati se so tako postavili kot demagogi in viničarjem ne bo v prid, če bodo drli za demagogi, ker le-ti so samo v škodo ljudstva.

(«Domoljubove» čenče.) Tako-le novice beremo v zadnjem «Domoljubu»: «Protiv bi Radić se razgovarjala. Če bo imelo to kakšne politične posledice, najbrž tudi sama ne veda.» Da «Domoljub» ne ve, je prav gotovo, ker njegova vest je čisto taka, kakor smo jih nekdanj brali v «Dolenjskih novicah», ki so tudi trobile v «Domoljubov» rog. Novice so se glasile: Na Balkanu se nekaj kuha. Kaj, se še ne ve! — Druga brihtnost pa je bila tale: Turek škilil zopet čez mejo. Pakca, da ga ni sram! — Ker gro v tretje rado, pa povemo še mi eno novico: «Domoljub» že zopet laže. Toda packe ni prav nič sram!

(Gospodom okrog «Domoljuba») so začela glavo mešati kratka krila. Kaj to pomeni? Pa ne da bodo postala za gotove kuharice kratka krila obvezna!

(«Domoljub» nadaljuje s svojimi kremenitimi neumnostmi) in pravi, da smo mi zaradi njih vsi iz sebe. Zakaj neki? «Domoljubove» neumnosti morajo v prvi vrsti prenašati njegovi bralci in če imajo le-ti tako okovan želedec, da vse prebavijo, čemu bi se potem jezili mi. Morda zato, ker ponavlja «Domoljub» brezsravno laž, da smo prodali slovenskega kmeta belgrajskemu centralizmu za masne nagrade v raznih oblikah? Laž je tako neumna in prozorna, da nas pač ne spravi iz ravnotežja. Ali mislite, da si ne bi «Domoljub» obznil vse preste in priobčil «te masne nagrade», če bi bilo le količjak resnice na njih? Ampak papir je potrpežljiv in zato laže «Domoljub» naprej, češ nekaj se bo že prišlo!

(Da smo z lažjo dokazali, da je samouprava uvedena,) je nadaljnja trditve «Domoljuba», kajti on pravi, da prihodnja pokrajinska skupščina ne bo odgovarjala prejšnjemu deželnomu zboru, ker ne bi imela pravice, da bi sklepala postavbe, ampak samo uredbe, ki jih bo lahko ogrel belgrajski državni svet, kar dar bo le hotel. Bilo bi vse prav lepo, samo če bi tudi bilo res! Konstatiramo prvič, da «Domoljub» s tem, da priznava obstoj pokrajinskih

Kmetijska propaganda med mladino v Ameriki.

(Dalje.)

11.) Sestanki, izleti, razstave in druge prireditve. Mladinski klubi prirejajo redno vsak mesec ali vsakih štirinajst dni sestanke v prostorih ljudske šole ali na domu kakega člana. Sestankom, pri katerih mora biti navzočen vedno ekonom ali lider, predseduje vedno klubov predsednik ali podpredsednik. Ekonom ali lider zborovanje samo nadzoruje, ne da bi imel pravico glasovanja.

Ti sestanki obsejajo navadno te-le točke dnevnega reda:

1.) Petje himne ali drugih narodnih pesmi;

2.) izjeme imenika članov in ugovoritev, kateri člani so navzočni;

3.) čitanje zapisnika zadnjega sestanka, debata o zapisniku in njegova odobritev;

4.) reševanje predlogov;

5.) poročila članov o domačem delu;

6.) debata o točki 5., katere se udeležuje tudi ekonom ali lider;

7.) predavanje ekonom ali liderja in razdelitev navodil za domače delo;

8.) mladinske igre, zabave, petje, izleti v naravo, obiski zunanjih pester i. dr.

Poleg lokalnih sestankov se prirejajo tudi okrajni in deželni sestanki. Vsako leto enkrat (v poletju) se prirejajo večji izleti, ki trajajo po par dni in ki se vrše izključno v naravi, tako da si mora postaviti mladina šotore in si tudi sama kuhati. Teh izletov se udeležujejo poleg ekonom ali liderja, tudi razni kmetijski strokovnjaki, ki predavajo po dolo-

čenem programu, obsejajočem navadno celokupen program teh klubov, in ki dajejo klubom zlasti splošne direktive za bodočnost.

Dalje se priredi vsako leto sestanek one mladine vse dežele, ki je dobila za domača dela nagrade.

Za proizvodne, nagrajene na klubovih razstavah, se priredi okrajna ali deželna razstava. Nagrade se ne podeljujejo v denarju, marveč v obliki dobrih semen ali živali, knjig itd. ali pa se dajejo podpore za obisk okrožne, oziroma deželne razstave; najboljši člani se pošiljajo za nagrado na vzorna posestva prakticirat ali v kmetijsko šolo. Nagrade se ne podeljujejo iz državnih sredstev, marveč iz darov raznih gospodarskih organizacij in ljubiteljev kmetijske mladine.

12.) Dosedanji razvoj kmetijskih mladinskih klubov v Ameriki. Dasi se je pričelo s

programatično propagando in državno pomočjo ustanavljanje mladinskih kmetijskih klubov šele leta 1914., sta bila leta 1919. vendar v klubih organizirana že nad dva milijona dečkov in deklic, kar pač dosti jasno govori o potrebi mladinske organizacije.

Praktične uspehe te organizacije pa nam najlepše predočuje nastopno:

Pri rokah imamo podatke iz leta 1917., ki nam prav jasno kažejo, kaj se da z umnim obdelovanjem doseči. Dočim so znašali povprečni pridelki kmetijskih mladinskih klubov 1257 kg koruze na 1 akru; torej so pridelali na enaki površini zemlje klubi skoraj polovico več, kakor pa drugi kmetje. V posameznih primerih pa je znašal pridelok klubov celo do 2542 kg koruze na 1 akru.

Prav tako veliki uspehi so se dosegli tudi pri reji domačih živali. Čisti dobiček pri reji enega prasiča je znašal v spredaj omenjenem letu 47.71 dolarja (okoli 200 kron predvojnje veljave); pri reji teleta pa je znašal čisti dobiček 37.76 dolarja.

Nadaljnji lep uspeh mladinskih klubov se je dosegel tudi s tem; da je stopilo leta 1917. samo v južnih državah 5667 klubskih članov v kmetijske in gospodinjstvo šole.

Vrednost celotnega pridelka je znašala leta 1917. samo v severnih državah 3,681.329 dolarjev (okoli 15 milijonov predvojnih kron).

Pri tem se pa ne sme pozabiti, da so to uspehi samo enega, in sicer tretjega leta obstanka kmetijskih mladinskih klubov, ter se more zaradi tega z gotovostjo pričakovati, da se bodo ti uspehi v bodoče še zelo povečali.

(Konec prihodnjic.)

skupščin, priznava tudi obstoj avtonomije. Očitek laži pade torej nanj. Kar se tiče sklepanja postav, tudi prejšnji deželni zbor ni imel pravice skleniti zakona ali postav, ki bi bila v nasprotju s obstoječimi zakoni. Isto bo tudi sedaj. Razlika bo samo ta, da je prej deželni predsednik lahko vsak zakon odklonil in je bil v takem primeru deželni zbor popolnoma brez moči (epomijnamo samo na lovski zakon), sedaj pa bo imela pokrajinska skupščina pravico se pritožiti na državni svet, ki bo vrhovno upravno sodišče. In zato bo proti njegovim razsodbam tudi beogradska vlada čisto brez moči. «Domoljubova» trditve, da bo ovrгла sklepe pokrajinske skupščine beogradskega gospoda, kadar bo hotela, je torej grda laž. Res pa je, da bo pokrajinska skupščina sklepala le uredbe in ne zakonov. Ampak tudi v tem bo le navidezna razlika. Prejšnja se razlikovala deželni in državni zakon, oba pa je posekala cesarska naredba ali uredba, danes pa imamo zakon (za vsa država), uredbe pa za posamezne pokrajine. Niti zakona, niti naredb pa ne peseka noben kraljev ukaz. Za avtonomijo in za svobodo je dandanes torej bolje preskrbljeno. Poudariti je končno še treba, da stvarno za avtonomijo pokrajine popolnoma zadostuje pravica, da sme pokrajinska skupščina iz svoje pristojnosti izdajati uredbe o vseh zadevah, kakor pravi ustava. Če pa se ti sklepi lenujejo ukazi ali zakoni, je čisto vseeno. Da ne morejo imeti tiste veljave kakor zakon, ki jih sklene državni zbor, je vendar jasno. Če jaha torej «Domoljub» na besedi uredba, dokazuje s tem le, da je nezrel besedogriz, od katerega ima ljudstvo samo škodo.

(Na koncu pa se je «Domoljub») prav pošteno postavil na laž. Pogreva namreč, da ima Slovenija na davkih letno 700 milijonov prebitka, eno stran dalje pa prinaša številke, ki pravijo, da znaša prebitok Slovenije samo 195.297.447 kron. In brihtni «Domoljub» vseeno govori, naj Sloveni odstopijo Beogradu 200.000.000 kron. Torej se nad štiri milijone kron naj plačajo Sloveni novih davkov! In «Domoljub» se upa potem še govoriti o judeževih groših! — Pa tudi glede tistih 195 milijonov bo treba še «Domoljuba» povedati, kako jih je izračunal.

(Toda «Domoljub» ni podkovan samo v cifrah.) kajti tudi drugače mu ne majka učenost. Tako piše n. pr. da je Prekmurje praznovalo objektivno, odkar je pri Jugoslaviji, dočim je praznovalo dvoletnico. Ampak kdo naj bi bil tako natančen! Saj «Domoljubovi» bralci verujejo itak vse, ko je «Domoljub» tako svet list.

(Slaba vest samostojnežev.) «Slovenec» zopet laže, da je vlada kupila samostojneže. Pozivljemo «Slovenca», da že vendar enkrat z dokazi odkrije to kupčijo. Razumeti mora vendar, da bo vse veliko bolj verjelo «njegovih trditvi», če jo bo tudi dokazal, drugače pa jo pač niti najnavdušenejši kimevec ne bo mogel drugače označiti kakor za prazno in podlo laž.

(Laže kot «Kmetijski list».) tako se upa pisati o nas «Slovenec», ta oče vseh klerikalnih laži. In da je to res, je tudi takoj dokazal. Nikdar nismo trdili, da je sedanje proračunske dvanajstine podpisal dr. Korošec, ker ne maramo prav nobenih laži, pač pa smo trdili in trdimo še danes, da so današnje proračunske dvanajstine utemeljene v prejšnjem proračunu, ki ga je podpisal dr. Korošec. Če bi Korošec proračun ne vseboval vseh današnjih davkov, bi le-ti tudi ne bili v sedanjih dvanajstinah. Ker je resnica takaka, zato «Slovenec» nesramni očitek ne pade na nas, ampak na «Slovenca» samega.

(18 vrst je posvetila «Enakost») spominu kralja Petra. Izpustiti bi mogla še teh 18 vrst, ker bi tako vsaj popolnoma dokazala, da ni vredna svobode, katero ji je priboril rajni kralj Peter.

(Politična zavednost delavstva.) Včasih se je o tej zavednosti mnogo govorilo, pa tudi upalo, toda to, kakšno stopnjo je padla ta zavednost dandanes, pa je že škandal. Preberite v «Napreju» z dne 18. avgusta samo poročilo o shodu v Hrastniku. Narodni socialisti, komunisti in socialni demokratje (manjkajo samo še krščanski socialisti) se pulijo za delavske glasove. Seveda v korist delavstva, kakor pravijo! Toda če bi to bilo res, bi se že davno nehali pripraviti med seboj in bi stvorili enotno delavsko stranko, vse voditelje prepričljive pa pognali v več kot zaslužni pokoj, s čimer bi bilo za delavski interes v resnici preskrbljeno. Toda, kje si delavska zavednost?

(Republikanec gor, republikanec dol.) ampak o mrtvem kralju Petru bi imel pisati jugoslovanski list z ljubiznjem, ker je kralj že kot človek to zaslužil. «Naprej» pa je pisal o kralju Petru tako hladno in tako prazno, kakor tega niso storili niti nemški republikanski listi. Servilnost ne obstaja samo napram kraljem, ampak servilnost je tudi napram instinktom mase. «Naprej» je zagrešil poslednjo.

(Iz Velikih Poljan.) V 32. številki «Domoljuba» čitamo zopet cel kup laži, krona in višek vseh pa je trditve, da smo zmagali samostojni s pomočjo komunistov, socialistov in liberalcev. Ugotavljamo, da teh ljudi nismo niti snubili niti jih potrebovali. Nasprotno so bile vse te tri skupine na strani klerikalcev, ki seveda nočejo danes ničesar slišati o tem, da so komunisti. Očitajte nam, da imamo med seboj liberalce. Kaj pa Vi? Eden izmed Vaših najodličnejših odbornikov se je izrazil, da je in ostane demokrat, da pa je podpiral Vašo listo samo zategadelj, ker hoče biti odbornik. Zopet drugi kriči ogorčen po gostilnah: «Kakšen klerikalec sem jaz! Samostojni, ki vedno k maši hodijo, so klerikalci, ne pa jaz, ki nisem nikdar pri maši». Gospod dopisnik, kako naj Vam sodnija kaj veruje, ko tako zavijate resnico. Vedno govorite zoper Srbe in državo in niti tako očitne laži se ne sramujete, da govorite celo na svetem mestu, da smo samostojni zoper cerkev in družbi nevarni. To si upate govoriti Vi, ki se morate vedno pred sodiščem zagovarjati, ker ste govorili enkrat, da smo pod srbsko peto, drugič, da so nas Srbi okradli, in podobno. — Poljanec pustite Vi, «resnično ljubni» dopisnik, kar lepo pri miru, sicer se zopet srečamo! Pa tudi odbora ne napadajte, ker v odboru je samo ena stranka in ta dela! Tudi možem nasprotne liste nimamo ničesar očitati, saj so vsi vneti za blagor občine, samo če ni Vas, ki vedno provzročate prepire, poleg. — Samostojnež.

(Iz Trbuča.) Zadnjič smo omenili, da je cesta na križišču z gozdno železnico skrajno slaba in nevarna. Tozadevno smo vložili tudi pritožbo pri bivšem poverjeniku g. Jamniku, ki je takoj storil potrebne korake. A kaj napravi naš slavnici čestni odbor! Na vsako stran tračnice vrne po eno samokolnico debelega kamenja in misli, da je s tem stvar že končana. Zahtevamo še enkrat in zadnjič, da se cesta popravi in zasujejo globeli na desni in levi tračnici ter da se splanira svet tako, da bo podobno okrajni cesti. Do sedaj izgleda ta «cesta» kakor kakšna «okrajna kozja steza». Cestni odborniki, kje ste? Ali je res, da počne načelnik, kar hoče, in da Vi samo kimate?

(Shodi poslanca Mrmolje.) Pri Sv. Marjeti pri Ptujju je bil napovedan javni shod SKS. za dan 14. avgusta ob sedmih zjutraj. Ko pa je prišel govoriti poslanec Mrmolja, so navalili nanj klerikalci in hoteli pod župnikovim vodstvom na vsak način preprečiti, da bi govoril tovariš Mrmolja. (Ali se boje resnice? Op. ured.) Nad trideset ure je poizkušal župnik, da bi preprečil shod, in postopal na način, kakor da imajo do shodov pravico edino le klerikalci. (Ta bi bila lepa, poslanci strank, ki grade državo, ne bi smeli govoriti, temveč pravico do govora bi imeli samo protidržavni hujskači! Tako daleč pa, hvala Bogu, še nismo! Op. ured.) Sele ko je poslanec Mrmolja zagrozil, da bo naznanil vse razbijače shoda, so se le-ti ustrašili in shod se je mogel vršiti. Tedaj pa se je tudi pokazalo, kako upravičen je bil župnikov strah, da se mu namreč izneveri polovica ovčič, če pride do besede tovariš Mrmolja. In resnica, ki jo je povedal naš neustrašeni poslanec, je tudi v resnici učinkovala. Ljudstvu je padla mrena z oči in samo kakih pet kmetov, ki so vsi sorodniki duhovnikov (ahal), so vztrajali na klerikalnem stališču. Ne iz stvarnih razlogov, temveč vsled osebnih koristi. Končno je pozval eden izmed teh praktičnih klerikalcev, naj izreče shod za upnico poslanecem «Jugoslovanskega kluba». Celih šest rok se je dvignilo in izrečena je bila tako uničujoča obsodba protiljudskega dela poslancev SLS. («Pijani gospodar», kateremu vedno vse miglja pred očmi, bo gotovo poročal, da se je dvignilo vse polno rok. Op. ured.) Po shodu je bil še prijateljski sestanek in kmetovalci so spoznali, da je «Kmetiska zveza» samo brezpomemben repek SLS. Tako je Mrmoljev shod razbistril duhove. — Jstega dne popoldne je imel tovariš Mrmolja tudi shod v Polenškaku. Shod je uspel zelo dobro in poslušalci so v vsem pritrili izvajanjem poslanca Mrmolje. — Pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je imel tovariš Mrmolja shod dne 15. avgusta po rani sv. maši. Udeležba na shodu je bila nad vse pričakovanje velika. Ob nastopu poslanca Mrmolje so poizkušali nekateri motiti shod, ko pa je predsednik shoda, tovariš Simon Toplak, poskrbel za reditelje, se je shod mirno in v redu vršil. Neki dijak Borštnik, ki je hotel na vsak način dokazati, da jajce več kot puta ve, se je pa oglasil k besedi, da zavrne poslanca Mrmolje. Besedo je seveda dobil in se tudi prav pošteno osmešil. Shod se je zaključil nato ob največjem navdušenju zborovalcev.

(Pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah) ob dne 4. septembra po rani sv. maši shod SKS. Na shodu bo poročal o gospodarskem in političnem položaju tovariš poslanec Mrmolja. Somišljeniki pri Sv. Andražu in v njegovi okolici, vsi na shod!

(Sijajen shod SKS. pri Sv. Marjeti ob Pesnici.) V nedeljo dne 31. julija je bil pri nas shod, kakršnega še tu nismo doživeli ne mi, še manj pa kaka druga stranka. Shod se je vršil pod milim nebom, pred gostilno g. Krambergerja. Le prav malo ljudi je po rani službi božji odtihlo domov, vsi drugi, mladi in stari, moški in ženske, pa so ostali na zborovalnem prostoru ter pozorno poslušali govornika, našega zaslužnega poslanca tovariša Mrmoljo. Tovariš poslanec nam je z jasnimi besedami dokazal, da je edino SKS. prava zastopnica vseh kmetijskih stanov, bodisi kmeti, bodisi delavci. Pokazal nam je, da pridemo le s pomočjo ustave do reda v državi. Zato ravno kmeti in delavski stan pozdravljata naše poslance, ki so nam priborili ustavo. S posebnim pritjevanjem so poslušalci sprejeli njegove dokaze, zakaj je potreben «kancelar paragrafa». Cerkev ni last škofov, župnikov in kaplanov, temveč cerkev je narodova last, je naša; cerkev je hiša božja, kjer se nam morajo razodevati Kristusovi nauki in ne pridigati politika in ne delati sovraštvo med sosedmi itd. Tovariš poslanec je tudi omenil vprašanje agrarne reforme, katero hočejo naši klerikalni nasprotniki uničiti ali vsaj raztegniti. Pri teh besedah se je marsikateri Marječan z jezo in ogačnostjo spomnil na več kot 60 oravov obsežne Herbersteinove travnike v Močni, ki so «čudnim» potem prišli v najem tujevc. Poslušalci so do konca priklimali in pritrjevali, tu in tam z glasnimi medklici. Nato se je tovariš Lipovšek v kratkih besedah spomnil prejšnjedelskega nasilja klerikalcev. On in tovariš poslanec sta naglašala, da so vsega spora kriv le nekateri hujskači in ne kmetije. Vsemu so pritrjevali tudi mnogi navzočni «Zvezarji», ki bodo polagoma vrgli črne verige v stran. Vidi se, da se svita — počasi sicer, toda gotovo! Zamanj smo pričakovali, da se oglasi kak učen klerikalec k besedi. Klerikalne grožnje so ostale prazne, naš shod pa je marsikateremu «Zvezarju» postal kažipot k edino pravi SKS.

Politične vesti.

(Kraljev manifest.) Ob priliki zasedbe prestola je izdal kralj Aleksander toplo pisan manifest troimenskemu narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

(Bolezen kralja Aleksandra.) Naš mladi kralj je težko, toda ne nevarno obol el na slepem črevesu. Bolečina je tako huda, da ne more s postelje. Upa ti je, da v kratkem popolnoma ozdravi.

(Kralj Aleksander.) ki vsled bolezni trenutno ne more v Beograd, bo prisegel kot kralj na ustavo šele po svojem prihodu v Beograd. Prvotno se je mislilo, da bo zaprisel poseben odposlanstvo skupščine kralja v Parizu. Ker pa je kralj že toliko okrev al, da bo mogel v kratkem priti v Beograd, se je ta misel opustila.

(Smrt kralja Petra) je potisnila v ozadje vsa druga politična vprašanja in kakor pri življenju, tako spaja tudi mrtvi kralj vse ljudstvo v eni misli — ljubezni do domovine.

(Splošna žalost) je vsled smrti kralja Petra zavladala po vsej državi. Po vseh mestih vise z vseh hiš žalna zastave, trgovci so okrasili svoje izlozbe s črnoovitim slikami kralja, vse zabave so odpovedane, vsi listi so izšli črnoobrobjeni, splošna žalost je v državi. V Beogradu je vsa skupščina zavita v črno in nepregledne množice so romale vse dni v saborno cerkev, kjer je bilo izstavljeno truplo pokojnega kralja. Ob krsti so stali z golimi sabljami dva častnika garde in štirinajst vojakov. Nad 1000 vencev pa je pričalo o ljubezni, ki jo je užival veliki kralj v vsej kraljevini.

(Izrazi sožalja) prihajajo iz vseh držav in vseh dvorov. Posebno tople izjave pa sta poslali Francoska in Češka.

(Vlada je odredila.) da se odkupi vila, v kateri je umrl kralj Peter, z državnimi sredstvi in da ostane njena notranjost neizpremenjena. Pred vsem smrtna soba kralja Petra, ki nima drugega pohištva kot priprosto leseno posteljo, umivalnik, dva stola, mizo in omaro.

(Na žalni seji skupščine) se je spominjal njen predsednik dr. Ribar v krasnem in globoko občutenem govoru pokojnega kralja. Na njegov predlog je nato skupščina sklenila, da se imenuje pokojni kralj «Kralj Peter Veliki, osvoboditelj in ujedinitelj».

(Pogrebne svečanosti.) Ob smrti velikega kralja so se vršile v Beogradu velikanske pogrebne svečanosti in tako stija pogreb, kakršnega še ni videl niti Beograd, niti kaka drugo mesto naše države. Vsa kraljevska rodbina, razen kralja Aleksandra, vlada z vsemi ministri, admirali in generaliteta, narodna skupščina, tuja odposlanstva, oddelek francoske vojske, odposlanstva vseh mest Jugoslavije, razna društva in razne korporacije,

višji uradniki, vojska in nepregledne množice občinstva so spremljale kralja na njegovem zadnjem potu.

(Kralj Peter) je pokopan v cerkvi v Topoli, kjer si je sam dal sezidati grobnico. Ko je bilo njegovo truplo položeno ob pol šestih popoldne v grob, je oznanilo ta žalostni dogodek po 21 strelav v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu.

(Izmed vencev.) ki so bili položeni na grob kralja Petra, zaslužita omenbo zlasti dva, ki sta obenem, lahko rečemo, oporoka pokojnega kralja, kajti prvi je opominjal na neodrešene kraje Trst, Gorico in Istro, drugi pa na podjarmljenje v Zadru. Bratje, na delo za njih odrešenje! Tako kliče duh velikega kralja.

(Izpraznjenje Pečuha.) Kljub kraljevi smrti so se zavezniki potrudili, da so nam zopet pokazali svojo neprijaznost. Kakor na Koroškem, tako pazijo sedaj v Baranji, da naša država do pičice natančno izpolni vse, kar ji nalagajo mednarodne pogodbe. Ker pripada Baranja po trianonski pogodbi Madžarski, zato je morala naša država nemudoma izprazniti Baranjo, dasi Madžarska še ni izvršila vseh obveznosti, katere ji nalaga trianonska pogodba. Ker je naša vlada miroljubna in ker spoštuje tudi pogodbe, se je udala pritisku in zapovedala svojim četam, naj izpraznijo Baranjo.

(Zaradi tega je zavladal v Baranji naravnost obup.) Hortijeve tolpe se že bližajo Baranji in napovedujejo vsem, ki so imeli toliko časti, da so nastopili proti strahovladni madžarske vlade, kruto maščevanje. Spricho tega beži prebivalstvo, posebno delavstvo, trumoma v Jugoslavijo. Od 4000 delavcev, zaposlenih v pečujskih premoškopi, jih je pribežalo k nam preko 3000. Te številke govorje najjasneje, kje sta red in pravica in kje se živi bolje.

(Socialisti postavljeni na laž.) Dunajsko glasilo socialnih demokratov «Arbeiter-Zeitung» je pisala v zadnjem času tako lažljivo in tako hujskajoče proti naši državi, da jo je vlada morala prepovedati. Dunajski list je pisal na način, kakor da bi pri nas sploh ne bilo nobene svobode in da bi bili vsi delavci zaprti. V eni svojih poslednjih številka pa je pozivljala jugoslovanske socialiste, naj dosežejo, da se bodo mogli madžarski delavci iz Baranje naseliti pri nas. Obenem je pozivala «Arbeiter-Zeitung», naj ostanejo v Baranji še nadalje jugoslovanske čete, ker drugače so v nevarnosti vsi delavci. Torej vendar ni pri nas tako slabo, da se more celo klicati našo vojsko na pomoč za vzdrževanje delavskih pravic!

(Madžarska) je izpraznila zapadno Ogrsko, ki pripade Avstriji. Večino prebivalstva tvorijo namreč v zapadni Ogrski Nemci.

(Sporazum med Irsko in Anglijo) se ni dosegel. Irči zahtevajo popolno svobodo in ne priznavajo nobenih kompromisov.

(Grki) nadaljujejo s svojo ofenzivo v Mali Aziji. Po grških poročilih je Angora, prestolnica Turkov, pred padcem.

(Španci) so doživeli od vstašev v Maroku strahovit poraz, ki je povzročil v Španiji vladno krizo. Kriza je danes poravnana in prevzame vlado Maura. Pričakovati je, da se mu posreči rešiti špansko posest v Maroku.

Agrarna reforma.

Slovenija za veleposestvi ni tako bogato zasejana kakor nekateri drugi deli naše države, posebno Hrvatska in Vojvodina. Pri nas je število veleposestev vobče majhno, a še med tistimi, ki jih imamo, je znaten del gozdnih posestev. Ker se bodo v zmislu ustave vsi veliki gozdni kompleksi podržavili, bi s tem bilo rešeno vprašanje vsaj vseh glavnih veleposestniških gozdov. Vendar tudi tu kot kmetijska stranka ne moremo mirno gledati na podržavljenje, nego moramo skrbeti, da bodo vsi oni posestniki, ki nimajo dovolj lesa ali so vobče brez šum, žive pa v bližini veleposestniških gozdov, dobivali iz teh gozdov vsako leto primerne količine lesa, če že ne brezplačno, pa vsaj pod zelo poveljnimi pogoji. To vprašanje bo postalo aktualno, ko se bo začelo razpravljati o podržavljenju velikih gozdov.

Važno pa je že sedaj vprašanje poljedelskih veleposestev. Ministrstvo za agrarno reformo bo dalo vsled pritiska SKS. letos v Sloveniji vsa ta veleposestva v najem ljudem, ki imajo sami premalo zemlje ali pa so vobče brez zemlje. Naši poslanci, osobito pa naš minister tovariš Pucelj, so se za stvar zanimali in dosegli, da se bo začelo z delitvijo. Naša stvar v domovini je sedaj, da pri tej delitvi sodelujemo. Vse naše krajevne organizacije imajo tam, kjer obstoje veleposestva, posebno velike dolžnosti. One bodo morale paziti, da bodo dobili zemljo samo taki, ki so je potrebni in vredni, na drugi strani pa bodo morale tudi paziti, da se bo v istini vse razdelilo, kar spada pod agrarno reformo.

Poznamo nasprotne stranke in poznamo naše veleposestnike. — Na-

sprotne propadajoče stranke bodo skušale z veleposestniško zemljo kupovati nove pristaše in se ne bodo ozirale na to, ali je kdo vreden in potreben zemlje. Glavno jim bo, da se jim bo prodal kdo z dušo in telom. — Na drugi strani bodo veleposestniki napeli vse strune, da bi preprečili z raznimi goljufijami delitev zemlje. Naši krajevni odbori in vsi naši somišljeniki so dolžni, da se za te stvari zanimajo in store vse, kar je potrebno za pravično delitev veleposestniške zemlje.

Potrebno je torej: Vsi naši krajevni odbori, ki delujejo v krajih z veleposestniško zemljo, naj se o spredaj načetih vprašanjih posvetujejo in nemudoma javijo svoje želje in predloge tajništvu SKS. v Ljubljani, Kongresni trg št. 9. — Tajništvo bo nato sporazumno z glavnim odborom ukrenilo na pristojnih mestih vse potrebno.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Popis živine in vozil za vojsko.) V mesecih septembru in oktobru se bo popisovala in pregledovala živina, ki ki bi bila v primeru vojske potrebna za vojaštvo; istotako se bodo pregledovali in popisovali vozovi. Vršilo se bo torej delo, ki ga naš narod že pozna. Popisana živina in popisani vozovi se odvzamejo narodu samo v primeru kake vojske. Ker nam sedaj nikjer ne preti vojska, zato se ni bati, da bi se popisane stvari odvzele. — Narod pozivljemo, da pusti vestno popisati vse ono, kar zahteva vojna uprava. Pokazimo, da umevamo dolžnosti do države, do domovine!

(Mlečne cene v Ljubljani.) Dne 19. t. m. so obravnavali zastopniki kmetov-mlekarjev s tržnim nadzorništvom v Ljubljani glede mlečnih cen. Pridelovalci so zahtevali za liter mleka ceno osem kron, na kar tržno nadzorništvu ni moglo službeno pristati. Zastopniki kmetov so opozorili na to, da bi določitev nepovoljne cene mleku imela za posledico ustavitve dobave mleka po mlekarjih in odprodajo krav mlekaric. Rezultat tega bi bil, da potem mleka sploh ne bi bilo dobiti niti po znatno višjih cenah. Dalje se je tržno nadzorništvu opozorilo tudi na to, da bodo oddajali mlekarji mleko liter po 8 kron, pri prvem primeru kake kazni pa bodo nastopile enake razmere, kakor če bi se določila mleku neprimerna maksimalna cena. Cena 8 kron za liter mleka bo veljala izza dne 1. septembra ter ne bodo kmetje zahtevali poviška tudi za nazaj, kakor je to običajno pri drugih stanovih.

(Zlozbe poljedelskih zemljišč.) Deželna komisija za agrarske operacije v Ljubljani je izdala knjižico o zlozbi poljedelskih zemljišč. Knjižica popisuje namen in koristi zlozbe za poljedelca ter način uradnega zlozbenega postopanja. Knjižici sta pridejana tudi dva načrta, ki kažeta, kako izgleda zemljišče pred zlozbo in po zlozbi. Ker je zlozba velike važnosti za naše kmetijske razmere, opozarjamo vse kmetovalce na knjižico, katero dobe tisti, ki se resno zanimajo za zlozbo, brezplačno pri deželnih komisijah za agrarske operacije v Ljubljani.

(Novi bankovci.) Kakor poročajo iz Beograda, bodo bankovci po 10 in 20 dinarjev, ki jih je naročila Narodna banka v Ameriki, skoraj izročeni prometu.

(Reorganizacija carinarnic) se vendarle izvrši. Po novi uredbi bosta obstajali dve vrsti carinarnic, in sicer večje carinarnice, takozvane carinske centrale v Zagrebu, Osijeku, Novem Sadu, Subotici, Splitu in Ljubljani, katerim bodo podrejene manjše pokrajinske carinarnice.

(Hmelj) Zatec, dne 17. avgusta. (Uradno poročilo «Zveze hmeljarskih društev».) Od našega zadnjega poročila se je vreme izpremenilo; neznosni vročini je sledilo deževje. Za večino hmeljskih nasadov je pa prišla mokrota prepozno; le onim nasadom, kjer je evetje pozneje, prehajalo v kobule, za more dež še kaj pomagati. Dne 16. t. m. so tudi ostali hmeljarji pričeli z obiranjem in le nekateri zamudniki bodo pričeli z obiranjem šele te dni. Množina letošnje letine bo daleč zaostala za cenitvijo in ves letošnji pridelek bo komaj tolikšen, kot je bila polovica lanskega. Vseled vročine je hmelj neenak po obliki, ima pa obilo lupulina in bo torej za pivovarniške namene prav prikladen. Na kmetih se kupuje letošnji hmelj po 6000 do 6500 č. K za 50 kg. Zanimanje za lanski hmelj je mirnejše. Končno razpoloženje je sicer mirno, toda čvrsto; cene neizpremenjene. — Zatec, dne 19. avgusta 1921. Zivahno povpraševanje; letošnji pridelek se plačuje po 6000 do 6500 č. K za 50 kg; letnik 1920. se plačuje po 5000 do 5200 č. K za 50 kg. Zelo čvrsto. — Hallertau (Bavarsko) bo letos pridelalo le polovico lanske množine, t. j. 30.000 do 35.000 stotov po 50 kg. — Tettanng (Virtembersko) bo letos imelo tudi le polovico lanskega pridelka, t. j. 4000 do 4500 stotov po 50 kg; cene do 6100 mark za 50 kg. Razpoloženje zelo čvrsto.

(Cene na zagrebškem trgu.) Prvo-vrstna govedina od 28 do 30, drugo-vrstna od 16 do 20 kron, teletina od 20 do 21 kron, svinjina po kakovosti od 36 do 44 kron, slanina 44 kron, mast 48 kron za kilogram. Pšenična moka št. 0 od 16 do 18 kron, koruzna moka od 8 do 10 kron za kilogram. Liter mleka 7 kron. Jajca po K 1-50 do 2 kroni. Krompir 3 krone, jabolka od 4 do 6 kron, hruške od 4 do 8 kron, slive 10 kron, breskve od 20 do 30 kron za kilogram.

(Mariborske cene mesa.) Izza dne 16. avgusta velja v Mariboru kilogram govedine I. vrste od 18 do 20 kron in II. vrste 14 kron, teletine pa od 10 do 12 kron.

(Cene sirovemu maslu.) Na praškem trgu se je plačevalo sirovo maslo slabše kakovosti po 48 do 50 č. K za kilogram, za boljše čajno maslo pa od 53 do 55 č. K (okoli 115 naših kron). — V Berlinu dele sirovo maslo na tri kategorije ter se plačuje za pol kilograma sirovega masla najslabše vrste od 22 do 23, srednje vrste od 25 do 26 in najboljše vrste od 28 do 29 nemških mark (okoli 60 naših kron). — V Parizu velja kilogram sirovega masla okoli 14 frankov (okoli 182 naših kron).

(Na praškem trgu) je imela dne 16. avgusta živina te-le cene: voli od 4-50 do 8-50 č. K (10 do 18 naših kron), krave od 4-50 do 6 č. K in biki od 5 do 6 č. K.

(Jajca) se plačujejo v Berlinu po 1-75 do 1-85 marke, kar odgovarja 3-60 do 3-80 naše krone. Naša jajca bi se torej izplačala izvažati v Nemčijo.

(Goriški deželni odbor) je sklenil nov za kmetovalce silno obetni davek na vino. Za vsakih 100 litrov bo treba plačati 15 lir (čez 100 kron) davka in davka oproščenih bo le 100 litrov vina, pridelanega od kmetovalca. Tako bodo morali plačevati kmetje davek celo od vina, ki ga ne bodo prodali in ki ga bodo zase porabljali. Proti novemu davku pripravljajo kmetovalci velik odpor.

(Sejem v Podgradu v Istri.) Po prizadevanju občinskega komisarja Petrovicha so se pričeli v Podgradu zopet redni mesečni sejmi. Prvi sejem je bil dne 8. avgusta in je zelo dobro uspel. Prignalo se je na sejem 226 glav goveje živine, 80 konj, 3 mule in 49 prasicev. Cene so znašale za kilogram v lirah: pri volih po 2-60 do 3 (okoli 20 do 21 naših kron), pri kravah po 3 in pri teletih po 4-50 (okoli 30 naših kron). Povprečne cene so bile pri volih od 1000 do 1500 lir in kravah 1500 lir, pri konjih od 1000 do 3000 in pri prasicih od 40 do 50 lir.

(Žetev v Italiji) cenijo letos na 51 milijonov stotov, kar pomeni proti lani povišek za 14 milijonov stotov.

(Izvoz krompirja iz Češkoslovaške) je prepovedan, ker pričakujejo vsled suše slabo letino.

(Agrarna reforma na Romunskem.) Stara Romunija je obsegala 7,526.790 hektarjev obdelane zemlje, ki je bila razdeljena tako, da je imelo 5386 veleposestnikov celih 48-68 odstotka, 38.726 večjih kmetov 11 in pol odstotka, ostalih 40-82 odstotka pa 929.939 malih kmetov. Nekaj nad 5000 veleposestnikov ali, kakor jih imenujejo Romuni, «berov», je imelo torej več zemlje kakor skoraj milijon malih kmetov. Med svetovno vojno je romunska vlada morala obljubiti agrarno reformo, ker je s to obljubo mogla navdušiti narod za vojno. Po tej agrarni reformi se nameravajo zaseči veleposestva tujih podanikov (90.115 hektarjev) in tistih Romunov, ki so zbežali v tujino (40.897). Poleg tega se bo prodalo kmetom še 2 in pol milijona hektarjev zemlje, ki je pripadala kroni, državi in veleposestnikom. Do tu je romunska agrarna reforma še prav lepa stvar. Toda sedaj pridejo določbe, ki naravnost smešijo vso agrarno reformo. Zemljo mora namreč kmet odkupiti in takoj plačati zanj državi 80 odstotkov odkupne vsote. Odkupnine pa ne bo izplačala država takoj veleposestnikom, temveč jim bo plačevala le petodstot-

ne obresti, dočim bo kapital izplačala šele v petdesetih letih. Kupna vsota se določi tako-le: Kmet plača za nakup zemlje 30krat toliko, kolikor je plačeval najemnine. Ako je plačeval za njivo najemnine 100 kron, bo moral plačati za njivo sedaj 3000 kron. Če si bo moral to vsoto izposoditi, bo moral plačati kmet najmanj 150 kron obresti (5 odstotkov), kar bo pomenilo, da bo plačal 50krat toliko, kakor pa je plačeval prej najemnine. Sijajno kupčijo pa bodo napravili pri tem veleposestniki. Država bo razdelila na primer med kmete bersko zemljo, za katero je dobival do sedaj lastnik 33 tisoč letne najemnine. Da se bo izračunala vrednost zemlje, bo treba pomnožiti to število s 30, s čimer se bo dobilo skoraj milijon kron, vsled česar bo morala plačati država 50.000 kron obresti. Tako bo povečala romunska agrarna reforma veleposestnikom dohodke, kmetje pa bodo ostali ali brez zemlje, ali pa se bodo morali zadolžiti.

(Svetovna produkcija žita.) Internacionalna poljedelska zbornica v Rimu je sprejela že večji del podatkov o letošnji žetvi, ki tvori bazo za oceno splošnega stanja svetovne žetve. Evropska žetev znaša v Belgiji, Bolgariji, na Finskem, Ogrskem, v Grčiji in Španiji približno 69 milijonov meter-skih stotov, torej dva milijona več ka-

kor lansko leto. Tudi v drugih državah, ki še niso poslale svojih podatkov, je stanje žetve precej ugodno, čeprav sta silna vročina in suša več ali manj škodovali žitnemu polju. V Ameriki (Kanadi in Zedinjenih državah) se bodo pridelali okoli 304 milijoni m. st., dočim se je pridelalo lani samo 286 milijonov m. st. V Aziji (v Indiji in na Japonskem) je padla žetev od 110 na 75 milijonov m. st. V Afriki (Algeriji, Maroku, Tunisu) se bo pridelalo 18, lani pa se je pridelalo 10 milijonov m. st. V teh pokrajinah bo torej žetev v primeri z lanskim letom nazadovala za 7 milijonov m. st. (Letos 466, lani 473 milijonov m. st.). Pričakujejo pa se še iz ostalih nenavedenih držav precej povoljni rezultati. Rži se bo pridelalo v Belgiji, Španiji, Finskem, Grčiji, na Ogrskem, v Kanadi in Zedinjenih državah ameriških skupaj 44 milijonov m. st., torej za dva odstotka več kot lani. Žetev je črna v Belgiji, Bolgariji, Španiji, na Finskem, v Lotaringiji, Grčiji, Kanadi, Zedinjenih državah ameriških, na Japonskem, v Algeriji, Maroku in Tunisu znaša okoli 120 milijonov m. st. — Štiri odstotke več. Iste države bodo pridelale okoli 284 milijonov m. st. ovs, kar znači deset odstotkov manj kot lansko leto. Amerika pa bo pridelala letos 793 milijonov (proti 881 lanskim milijonom) m. st. ovs.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Urad «Ljubljanskega velikega semnja») izda povodom semnja službeni sejemski katalog, ki bo obsejal vse podatke o razstavljenih trdnih in ki bo izboren pripomoček za trgovske stike s tuzemstvom in z inozemstvom. V katalogu bodo razvrščene trdnice v tri oddelke, in sicer bo obsejal prvi oddelke seznam razstaviteljev po zaporednih številkah paviljonov, drugi oddelke pa abecedni seznam razstaviteljev z navedbo paviljona in številke, ki jo imajo v paviljonu, v tretjem oddelku pa abecedni seznam vrst izdelkov, ki jih razstavljaajoče trdnice razpečavajo. Samoobsebnost bosta katalogu pridejani tudi vodnik po sejmšču in najnovejši načrt Ljubljane. Katalog bo končno obsejal tudi velik reklamni del in bo natisnjen v vseh jugoslovanskih narečjih, tako da bo že s tem tvoril najboljšo reklamo za trdnice, ki bodo vanj uvrstile svoje oglase.

(Davek na poslovni promet.) Z ozirom na razne pritožbe glede tega davka pozivljemo vse prizadete tovarise, da nam sporoče natančne podatke glede odmerjenega davka, na kar dobe natančno pojasnilo, kaj jim je storiti. — Obrtna organizacija za Slovenijo v Novem mestu.

(Vsa obrtniška društva in vse obrtnike na Dolenjskem) vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo velike vrtnice veselice «Obrtnega društva za Novo mesto in okolico» ter važnega zborovanja, ki bo pred veselico. Natančnejši spored bo razviden na posebnih vabilih in lepkih. Obrtniki! Zavedajte se, da je naša moč le v združenju! Zadežadeli v nedeljo dne 4. septembra vsi v Novo mesto!

(«Sedanost».) Klerikalno glasilo za Dolenjsko, se obrtnikom priporoča, kako — je razvidno iz predzadnje številke, kar si obrtniki zapomnite!

Jugoslovansko zastopstvo:

Aloma Company,

Ljubljana,

Kongresni trg št. 3/I.



Duga ulica br. 33.

Podružnica:

Zagreb,

žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatino in srebrnino

kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Pšenico, rž, ječmen, fižol

(tudi lanske) in

laneno seme

Kupuje po najvišjih cenah

Fran Pogačnik,

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križanske cerkve (proj Hammer-schmidt Mühleisen)

Zaloga cementa in karbida.

Pohištvo,

primerno za vse sloje, trpežno izvršeno,

in po ceni, kakor tudi vsakovrstna

tapetniška dela

priporočata brata Sever v Ljubljani,

Gospodarska cesta št. 13 (Kolizej).

HLODE

vsake vrste, gozdne parcele, deske in

trame kupuje

lesna družba „Ilirija“

v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8.

Pekarijo

na deželi, v večji vasi ali v trgu, se vzame

ne v najem takoj ali pozneje

Ponudbe na upravništvo „Kmetijskega

lista“.

Maline in drugo sadje

kupuje v vsaki množini

Mariborska mlekarina in to-

varna sadnih konzerv,

družba z o. p.

Invalid želi sprejeti kako zastopstvo, posredovanje ali oskrbnitvo, in sicer v okolici Bleda. Razpolaga z raznimi prostori ter je blizu postaje in pošte. Ponudbe se naj pošiljajo na upravništvo „Kmetijskega lista“.

Vpoštevajte oglase (inserate) v „Kmetijskem listu“!

Podplati.

Usnje

vseh vrst, spodnje in zgornje, kože, od navadnih do najfinejših, kakor tudi vse druge čevljarске potreščine nudi po najnižjih dnevnih cenah

ANTON MARKUN,

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Kroponi.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Ljubljana

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

I. SANDRIN LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrstnega

tuzemskega in inozemskega USNJA

na debelo

MESTNI TRG 6

!! Velikanska prodaja !!

Vsled ugodnega nakupa novega blaga v inozemstvu prodajam vse v zalogi se nahajajoče blago, kakor: moško in žensko sukno, kambrike, tiskovino, belo in rjavo platno, hlače, perilo, svilene rute itd., po izredno znižanih cenah.

Vsakomur bo v lastno korist, ako si čim prej ogleda mojo bogato zalogo, ker se bo prepričal, da so cene mnogo nižje nego drugje. Postrežba točna!

Za obilen obisk se priporoča

A. DROFENIK

„pri soincu“

== v CELJU, Glavni trg. ==

POZOR!

Najugodnejši trenutek za premaganje sedanje trgovinske krize.

Najcenejši, najbogatejši nakupni in trajni finančni izvirek

nudi obisk največjega vzorčnega velesejma v češkoslovaški republiki.

Črez 3000 razstavljalcev.

Najboljša in najbogatejša izbira domačega in inozemskega blaga.

Steklo, porcelan, keramične proizvode, jabolnske dragulje, usnje, obutev, rokavice, instalacije, avtomobile, blago iz kovine in emajla, kemične proizvode, tkanine, klobuke in slamnike, čipke, gume, papir in papirnato robo, pohištvo, leseno robo, godala, živila, likerje, sirovine, polfabrikate in proizvode vseh obrtnih strok

kupite hitro in poceni na

III. jesenskem vzorčnem velesejmu v PRAGI, ki bo od dne 1. do dne 8. septembra 1921.

Popolni trg gospodarskih strojev in potreščin za poljedelsko industrijo.

Ugodnosti: polovična vožnja na vseh češkoslovaških železnicah, posebni vlaki, olajšave pri izdajanju potnih listkov, stanovanja, tolmači in raznovrstne druge olajšave po predložitvi izkaznice in znaka, ki jih izdajajo proti taksi 20 dinarjev zastopstva češkoslovaške republike v inozemstvu, zastopniki velesejma in velesejmska pisarna v Pragi I., Staromestni občinski dom, kjer zahtevajte brezplačno vsa potrebna pojasnila.

Jugoslovansko zastopstvo:

ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg št. 3/I.

Vplačena delniška glavica

K 30.000.000.—.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon št. 567.

Čekovni račun 12.205.